

Konflikthantering

I skolan möts många elever som ska samarbeta och umgås. Vissa möten kan väcka starka känslor som kan resultera i dilemman och konflikter. I skolan kan det handla om allt från missförstånd under lek och oenigheter om regler, till mer komplexa problem som kränkningar, trakasserier och utanförskap.

Skolan har krav på sig att främja en god värdegrund och motverka alla former av kränkningar, trakasserier, sexuella trakasserier samt diskriminering. Det är ett långsiktigt arbete som kräver uthållighet. Varje skolenhet är skyldig att ha en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen ska omfatta tre delar: det främjande arbetet som sker löpande i vardagen, det förebyggande arbetet för att minimera kända risker, samt det åtgärdande arbetet för att snabbt hantera incidenter som uppstår.

För lärare och annan skolpersonal är konflikthantering en oundviklig del av skoldagen. Målet kan inte vara att eliminera alla konflikter mellan elever utan att lära eleverna funktionella sätt att hantera dem. Det i sin tur främjar en tryggare lärmiljö och utvecklar elevernas sociala förmågor. Konflikter med konflikthantering kan alltså vara en källa till övning för elever i att uttrycka tankar, känslor, diskutera åsikter, reflektera över sitt eget och andras agerande och förstå samspel och samarbete.

Skolenheten kan öka tryggheten både för elever och personal genom att utveckla sin förmåga att hantera konflikter på ett konstruktivt sätt. Birgitta Friberg skriver: "Tyvärr finns det inte någon entydigt bästa metod att hantera alla konflikter på, utan olika konflikter kräver olika metoder och åtgärder..." (Sid. 65) Det är därför viktigt att personalen i skolan får tid att reflektera över och resonera om konflikthantering.

Richard Cohens "Konfliktpyramid"

"Konfliktpyramiden" kan användas som en teoretisk arbetsmodell i att utveckla sin förmåga inom konflikthantering. Cohen säger att man arbetar med alla nivåer samtidigt men att den breda basen bör få mest uppmärksamhet.

I konstruktiv konflikthantering ska den vuxen agera som en lugn och tydlig handledare med målet att lära ut sociala färdigheter och stärka relationer.

Avgör om det är ett Hjälp-läge eller ett Stopp-läge enligt pyramiden ovan

- Lugna ner och separera. Tänk både på ditt röstläge och ditt kroppsspråk.
- Lyssna in allas versioner och bekräfta de inblandades känslor.
- Styr samtalet framåt "Vad behöver ni för att det ska bli bra och inte händer igen?"

Förslag på samtalsfrågor till enskild elev

- Kan du berätta (rita) vad som hände?
- Vad tänker du?
- Vad känner du?
- Hur kan vi lösa det här?
- Vill du säga/göra något till din kompis? Vad kan du tänka dig att göra?
- Behöver du hjälp? I så fall hur?
- När ska du/vi göra det?
- Vad tänker du nu?

Förebyggande

- Skapa tydliga formella regler tillsammans - i klassrummet, på skolgården, i språkbruket.
- Identifiera informella regler och normer både bland de vuxna i skolan och bland eleverna.
- Samtala/rita/dramatisera om känslor och de behov som kan ligga bakom känslouttrycket.
- Samtala/rita/dramatisera om hur man kan lösa konflikter.
- Modellera och lär ut användningen av Jag-budskap när man uttrycker ett behov.
- Samtala/rita/dramatisera perspektivtagande - hur man kan se på situationer från olika håll.

Läs mer:

Henrik Lindqvist. *Det känslomässiga arbetet att bli lärare. Hantering av känslor och konflikter i lärarprofessionen*. Studentlitteratur 2022

Ilse Hakvoort & Birgitta Friberg (red.). *Konflikthantering i professionellt lärarskap*. Gleerups 2025

UR Play [Vara vänner](#) För Åk. 1–3. Serien är kopplad till skolans värdegrund och uppdrag. Syftet är att förebygga kränkningar, visa på rätten att få vara den man är och skyldigheten att respektera andra.

Umeå kommun, intranät [Kränkande behandling, heder](#)

Skolverket utbildning: [Konflikthantering i klassrummet, teori och praktik för verksamma lärare, 7,5 hp](#)